

از: خسرو خسروی

کجرفتاریهای کودکان

مقدمه:

تاکنون مطالعه‌ای درباره کجرفتاری های کودکان در ایران انجام نگرفته است، مطالبی هم که اکنون از نظر خوانندگان میگذرد نتیجه تحقیقی است که توسط پرسشنامه دردارالتادیب تهران انجام گرفته است.

در تابستان سال ۱۳۴۱ پرسشنامه‌ای در دارالتادیب تهران پرشد که نتیجه مختصر آن در مجله مسائل ایران شماره ۶ و ۷ در سال ۱۳۴۳، و نتیجه مختصرتر آن در شماره ۱۱ و ۱۲ مجله سخن در سال ۱۳۴۲ بچاپ رسید. در بهار سال ۱۳۴۲ با تکمیل پرسشنامه سال قبل مطالعه‌ی دیگری در دارالتادیب تهران انجام گرفت که در مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی مشغول نتیجه‌گیری آن هستیم. مقاله حاضر خلاصه مطالعه‌ای است که میان کسانی که کمتر از ۱۵ سال دارند انجام گرفته و مطالب آن از دو پرسشنامه ذکر شده استخراج گردیده است.

گزارش:

وضع گروه سنی مجرمان جدول (۱)

گروه سنی	تعداد	%
۱۰ ساله	۲ نفر	۲٫۹۹
» ۱۲	» ۴	۵٫۹۷
» ۱۳	» ۸	۱۱٫۹۴
» ۱۴	» ۱۱	۱۶٫۴۱
» ۱۵	» ۴۲	۶۲٫۶۹
جمع	۶۷	۱۰۰٫۰۰

بنابر جدول (۱)، در حدود ۷۳٪ مجرمان (۴۲ نفر) در سن ۱۵ سالگی مرتکب جرم شده‌اند، و ۱۱ نفر، (حدود ۱۶٪) در سن ۱۴ سالگی؛ و حدود ۱۲٪ (۸ نفر) هم در ۱۳ سالگی، بقیه در مراتب سنی پایین‌تر قرار دارند.

نوع جرایم مجرمان جدول (ب)

شرح	تعداد	%
دزدی	۴۰ نفر	۵۹٫۷۲
لواط	۸	۱۱٫۹۴
قتل	۷	۱۰٫۴۵
حمل و فروش	۲	۲٫۹۸
مواد مخدره	۲	۲٫۹۸
دعوا	۳	۴٫۴۸
قمار	۲	۲٫۹۸
چاقوکشی	۱	۱٫۴۹
جیب بری	۱	۱٫۴۹
خیانت در		
امانت	۱	۱٫۴۹
داشتن اسکناس		
تقلبی	۱	۱٫۴۹
تجاوز	۱	۱٫۴۹
جمع	۶۷	۱۰۰٫۰۰

بنابر جدول (ب) ، اکثر مجرمان حدود ۶۰٪ (۴۰ نفر) مرتکب دزدی شده‌اند ، و پس از آن ۸ نفر (حدود ۱۲٪) مرتکب جرم لواط شده‌اند ، و ۷ نفر (حدود ۱۰٪) قتل کرده‌اند . بقیه جرم‌ها در مراتب پایین‌تر قرار دارد .

وضع زندگی مجرمان جدول (ج)

شرح	تعداد	%
با پدر و مادر	۲۳	۳۴٫۳۲
« مادر	۱۴	۲۰٫۹۰
« پدر	۳	۴٫۴۸
« بستگان و		
آشنایان	۱۰	۱۴٫۹۲
تنها	۷	۱۰٫۴۵
با ارباب	۷	۱۰٫۴۵
در پرورشگاه	۳	۴٫۴۸
جمع	۶۷	۱۰۰٫۰۰

بنابر جدول (ج) ، ۲۳ نفر از ۶۷ نفر (حدود ۳۴٪) مجرمان با پدر و مادر خود زندگی میکرده‌اند ، و حدود ۲۰٪ (۱۴ نفر تنها) با مادر خود زندگی میکرده‌اند ، و ۱۰ نفر (حدود ۱۵٪) با بستگان و آشنایان . بقیه در مراتب پائین قرار دارند .

وضع خانوادگی مجرمان جدول (د)

شرح	تعداد	%
گسیختگی (۱) اختلاف	۲۲ نفر	۳۲٫۸۴
خانوادگی اختلاف	۷	۱۰٫۴۵
نداشتند	۳۸	۵۶٫۷۱
جمع	۶۷	۱۰۰٫۰۰

بنابر جدول (د) میان پدر و مادر ۳۸ نفر (حدود ۵۷٪) از مجرمان اختلافی نبوده است . و ۲۲ نفر از آنان (حدود ۳۳٪) از گسیختگی خانواده خود سخن گفته‌اند . و ۷ نفر آنان (حدود ۱۰٪) هم از اختلاف پدر با مادر خود مطالبی ابراز داشته‌اند .

کیفیت جرم جدول (ه)

شرح	تعداد	%
جرم دستجمعی	۳۳ نفر	۴۹٫۲۵
فردی	۳۲	۴۷٫۷۶
نامعلوم	۲	۲٫۹۹
جمع	۶۷	۱۰۰٫۰۰

بنابر جدول (ه) ، ۳۳ نفر (حدود ۴۹٪) مجرمان دسته جمعی مرتکب جرم شده‌اند ، ۳۲ نفر (حدود ۴۸٪) نیز جرمشان فردی بوده است ، و ۲ نفر (حدود ۳٪) نامعلوم گزارش شده‌است .

(۱) - مراد از گسیختگی خانواده عبارتست از فوت یکی از والدین ، طلاق ، بیماری (مثلا مسلول شدن) ، یا مسافرت طولانی یکی از والدین (پدر یا مادر) .

میزان دفعات جرم

جدول (و)

شرح	تعداد	%
بار اول	۶۲ نفر	۹۲٫۵۴
تکراری	۴	۵٫۹۷
نامعلوم	۱	۱٫۴۹
جمع	۶۷	۱۰۰٫۰۰

بنابر جدول (و) ۶۲ نفر (حدود ۹۳٪) از مجرمان برای بار اول بوده است که مرتکب جرم شده‌اند و تنها ۴ نفر (حدود ۶٪)، جرمشان تکراری بوده است. و ۱ نفر (۱٪) نیز نامعلوم گزارش شده است.

مشاغل مجرمان

جدول (ز)

شرح	تعداد	%
کارگر نوکر و شاگرد	۳۹ نفر	۵۸٫۲۱
مغازه	۱۴	۲۰٫۸۹
دانش‌آموز	۸	۱۱٫۹۴
کشاورز	۶	۸٫۹۶
جمع	۶۷	۱۰۰٫۰۰

بنابر جدول (ز) ۳۹ نفر (حدود ۵۸٪) مجرمان کارگر بوده‌اند و ۱۴ نفر (حدود ۲۱٪) شغل نوکری و شاگرد مغازه‌ای داشته‌اند و ۸ نفر (حدود ۱۲٪) دانش‌آموز بوده‌اند، و ۶ نفر (حدود ۹٪) هم کشاورزی میکرده‌اند.

شغل پدران مجرمان

جدول (ح)

شرح	تعداد	%
کارگر	۱۸ نفر	۲۶٫۸۷
کشاورز	۱۴	۲۰٫۹۰
دکاندار	۹	۱۳٫۴۳
کارمند	۲	۲٫۹۹
نظامی	۲	۲٫۹۹
دلالت	۲	۲٫۹۹
معمار	۲	۲٫۹۹
راننده	۱	۱٫۴۹
نامعلوم	۱۷	۲۵٫۳۶
جمع	۶۷	۱۰۰٫۰۰

بنابراین جدول (ح) ۱۸ نفر (حدود ۲۷٪) از پدران مجرمان شغل کاری داشته‌اند، و ۱۴ نفر (حدود ۲۱٪) کشاورز بوده‌اند. و ۹ نفر (حدود ۱۳٪) دکاندار بوده‌اند، و ۱۷ نفر (حدود ۲۵٪) نیز نامعلوم گزارش شده. بقیه مشاغل پدران مجرمان کارمندی، نظامی، دلالتی، رانندگی و معماری بوده است.

میزان سواد مجرمان

جدول (ط)

شرح	تعداد	%
تاشم ابتدائی تا سال اول	۱۵ نفر	۲۲٫۳۹
دبیرستان تا سال دوم	۱	۱٫۴۹
دبیرستان	۲	۲٫۹۹
بی‌سواد	۴۹	۷۳٫۱۳
جمع	۶۷	۱۰۰٫۰۰

بنابراین جدول (ط) ۴۹ نفر (حدود ۷۳٪) از مجرمان بی‌سواد بوده‌اند، و ۱۵ نفر (حدود ۲۲٪) تا ششم ابتدائی درس خوانده‌اند، و ۲ نفر (حدود ۳٪) در سال دوم دبیرستان بوده‌اند، و ۱ نفر (حدود ۱٪) نیز در سال اول دبیرستان بوده.

محل تولد مجرمان

جدول (ی)

شرح	تعداد	%
تهران	۲۲ نفر	۳۲٫۸۴
در ۱۷ شهر	» ۳۰	۴۴٫۷۷
در ۱۵ ده	» ۱۵	۲۲٫۳۹
جمع	» ۶۷	۱۰۰٫۰۰

بنابر جدول (ی) ، ۳۰ نفر (حدود ۴۵٪) از مجرمان در ۱۷ شهر مختلف متولد شده‌اند ، و ۲۲ نفر (حدود ۳۳٪) متولد تهران بوده‌اند ، و ۱۵ نفر (حدود ۲۲٪) در ۱۵ ده مختلف تولد یافته‌اند.

مدت اقامت در محل وقوع جرم

جدول (ک)

شرح	تعداد	%
کمتر از ۱ سال	۹ نفر	۱۳٫۴۴
۱ تا ۳ »	» ۱۲	۱۷٫۹۱
۳ تا ۵ »	» ۱۱	۱۶٫۴۱
۵ تا ۱۰ »	» ۳	۴٫۴۸
از ۱۰ تا ۱۲ »	» ۳۲	۴۷٫۷۶
جمع	» ۶۷	۱۰۰٫۰۰

بنابر جدول (ک) ۹ نفر (حدود ۱۳٪) از مجرمان کمتر از ۱ سال بوده‌که در محل وقوع جرم زندگی میکرده‌اند ، و ۱۲ نفر (حدود ۱۸٪) میان ۱ تا ۳ سال بوده‌که در محل وقوع جرم بوده‌اند ، و ۱۱ نفر (حدود ۱۶٪) ۳ تا ۵ سال بوده‌که در محل وقوع جرم بوده‌اند، و ۳ نفر (حدود ۴٪) میان ۵ تا ۱۰ سال بوده‌که در محل وقوع جرم بوده‌اند ، و ۳۲ نفر (حدود ۴۸٪) نیز از ۱۰ تا ۱۲ سال بوده‌که در محل وقوع جرم بوده‌اند.

محل وقوع جرم

جدول (ل)

شرح	تعداد	%
تهران	۶۳ نفر	۹۴٫۰۳
دره ده	۴	۵٫۹۷
جمع	۶۷	۱۰۰٫۰۰

بنابر جدول (ل) ۶۳ نفر (حدود ۹۴٪) از مجرمان در تهران مرتکب جرم شده‌اند، و ۴ نفر (حدود ۶٪) در ده مرتکب جرم شده‌اند.

نتیجه و تفسیر:

بنابر مطالعه‌ی ماکه در سال ۱۳۴۱ و ۱۳۴۲ در دارالتادیب تهران انجام گرفته است میان کجرفتناری های کودکان (کمتر از ۱۵ سال) و بعضی از پدیده‌های اجتماعی ارتباطی برقرار زیر دیده شده است.

سن و جرم:

در مطالعه ما اکثر جرما در میان کودکان در میان ما ۱۳ تا ۱۵ سالگی انجام گرفته است با در نظر گرفتن مشاغل و نوع جرم که از آن سخن خواهیم راند ممکنست علت این امر این باشد که کودکان مورد مطالعه در سنین ۱۳ تا ۱۵ سالگی بیشتر وارد اجتماع میشوند تا بتوانند و کمکهای مالی بخانواده خود بکنند.

اقتصاد و جرم:

بنابر مطالعه ما اکثر جرم کودکان دزدی بوده است (حدود ۶۰٪)، و اگر جرمهای جیب‌بری، خیانت در امانت را هم بآن اضافه کنیم، اساس جرمهای کودکان را دزدی که ریشه اقتصادی دارد تشکیل می‌دهد. با در نظر گرفتن مشاغل کودکان، و مشاغل پدران کودکان شاید بتوان گفت که عامل اساسی کجرفتناری های کودکان مسأله اقتصادی است.

طبقه و جرم:

بنابر مطالعه ما اکثر مجرمان از گروههای پائین اجتماع بوده‌اند و مشاغل عمده ایشان کارگری و نوکری و یادویی در مغازه‌ها بوده است و اگر مشاغل پدران مجرمان را هم در نظر بگیریم بخوبی وضع طبقاتی کودکان مجرم که بطبقه پائین اجتماع مربوط هستند معلوم میشود.

البته این امر روشن است که جامعه مورد مطالعه ما اصولاً (بعلل خاص اجتماعی که کودکان گروههای مرفه اجتماع کارشان به دارالتادیب کشیده نمیشود) در میان گروههای پائین اجتماع بوده است.

شهرنشینی و جرم

در مطالعه ما عامل شهرنشینی در ارتکاب جرم ما و بخصوص خصوصیات زندگی شهرنشینی تهران بخوبی دیده میشود. اکثر جرمهای کودکان در تهران صورت گرفته است.

خانواده و جرم

از مطالعه ما نخست چنین برمیآید که امر پاشیدگی خانواده در کجرفتاریهای کودکان مهم نبوده است. چون بیشتر کودکان حدود ۳۴٪ با پدر و مادر خود زندگی میکردهاند، و حدود ۵۷٪ خانواده مجرمان نیز وضع عادی داشتند و اختلافی میانشان (پدر و مادر) نبوده است.

ولی چون جامعه مورد مطالعه ما از گروههای اجتماعی پائین بوده و مسأله خانواده از بعضی جهات وضع خاصی در آن دارد، باید گفت که باز امر خانواده در کجرفتاریهای کودکان مؤثر بوده است. چون در میان مردم، پائین اجتماع بسبب وضع خاص محل سکونت و مشاغل والدین، کودکان کمتر در آغوش خانواده بسر میبرند، و فاصله میان خانواده و کوچه بسیار کم است، و گرچه خانوادههای میان این گروههای اجتماعی پاشیده نشده ولی بمناسبت نحوه کار پدر و مادر، کودکان بیشتر در کوچهها سرگردانند و کمتر با خانواده بسر میبرند. و خود این امر نوعی پاشیدگی خانوادگی محسوب میشود.

سازگاری و جرم

بنابر مطالعه ما تطبیق با زندگی شهرنشینی و مسأله مهاجرت ارتباطی با کجرفتاریهای کودکان داشته است. گروهی از کودکان (حدود ۳۱٪) کمتر از ۳ سال بوده که به محل ارتکاب آمدهاند.

سواد و جرم

در مطالعه ما عامل بی سوادی (حدود ۷۳٪) رابطه ای با کجرفتاریها داشته است.

ولی حدود ۲۷٪ مجرمان نیز تحصیلات ابتدائی و سال اول و دوم متوسطه داشتهاند. آیا از این امر چنین برمیآید که کم کم سواد هم دارد رابطه ای با جرم پیدا می کند، مطالعات آینده ما این امر را روشن خواهد کرد.